

Latweeschu Awises.

No. 17.

Zettortdeenä 29. Aprilt.

1865.

Gubernements Awises issluddina scho

Keisera Wissaugstaku grahmatu.

**Mehs no Deewa schelastibas
Aleksanders II.**

Batwaldineeks wissu Kreemu, Pohku Kehninsch 2c. 2c. 2c.

Wisseem Saweem ustizigeem pawalstneekem darram sinnamu:

Wissaugstakam Deewam patizis Muls peemleht ar gruhu pabrandschannu. Mulsu firdsmiblais dehs, Leelwirf's-Krohnamantineeks Zesarewitsch Nikolai Aleksandrowitsch, 12tä Aprilt schinn gaddä pehz grubtas zihnischanahs ar nabwi aigahjis. Ta flimmba ar to Winna Keisera Augstiba isgahjufchu seemu sahloht Italtä reisodama bija eesiguse, eefahloht ne liffahs buht tahda, kas winna Mums dahgu dshwibu warroht panent, un tä rahdjahs, ka dakteri un Italias filta femme, lai buhtu ir ilgä läit, scho flimmbu pahrspehschoht — të nedohmajohht palikka itt ahtu til wahjisch, ka Mums bij fasteidsahs no Kreewusemmes turpu aiseet.

Sawäs leeläs behdäs Mums bijuse ka eepreezinashana, ka Sawu lohti mihto dehtu wehl dabbujufchi redseht virms swehti aismidjis. Winna mirshana Mums un Mulsu nammu wehl wätrak aybeddina tadeht, ka schi lohti grubta pabrandschana Mums usgahjuse sweschä semmē, tahlu no Mulsu tehwasemmes. Meh's bes kurneshanas padohdamees appalsch Deewa prahta un gahdashanas un luhdsam wiffas pafauls wisspehzigu radditaju, lai wansch Mums dohd spehku un drohschu prahtu panest tahs grubtas behdäs, ar kurrachm winnam patizis Muls peemleht.

Stipri pahrlcezinati, ka wiffi Mulsu pawalstneeki Mulsu fahpes lihds ar Mums zeetih's, Meh's tohs usajzinajam — no schih's pahrlcezinashanas eepreezinashanu smeldami — lihds ar Mums Deemu luhg par Mulsu dehta dwebseles meeru, kas scho pafauli atstahjis puschlohts ar wiffahm tahm zerridabm, ar to Meh's un wiffa Kreewusemme us winnu zerrejufchi. Lai ta wissaugstaka rohka winnu apehno tur lai labbakä faulē, tur naw nekahdu behdu neds noslamschanas.

Kad Mulsu pirmdsimtais dehts un tuwakais mantineeks Mums tä irr panents tappis, tad Meh's stipri ween turredamees pee krohna-manteshanas lilkumeem, Sawu ohtru dehtu to Keisera Augstibas Leelwirf'su

Aleksanderu Aleksandrowitschu

taggad issluddinajam par Sawu Krohnamantineeku un Zesarewitschu. —

Dohts Mizzä tanni 12tä Aprila deenä weentuhstlohts astonsimts feschdesmit peektajä schelastibas gaddä, Mulsu waldischanas weenpadesmitä gaddä.

Aleksanders.

Jannas finnas.

Behterburga. Us Keisera pawehleschanu wisseem, kas pee Keisera augstas pils peederr, par nelaika Leelwirsta Krohuamantineeke aiseeschanu ar nahwi, buhs truhreht 4 neddekas ar leelu trubru trubredami un til ilgi lamehr Leelwirsta lihkis Behterburga buhs atwests un kappä listis. — Awises raksta, ka Wiana lihkis isgahjuschä festdeenä 17tä Aprili no Nizzas Kreewu basnizas nonests us kaxra fuggi un ka wehl no zitteem kaxra fugggeem pawaddihts us Behterburgu dewees.

Nizza, 17. Aprili. Leelwirsta lihki Keisera pawaddijis kabhjam eedams, Keisereene rattös braukdama. — Keisera, Keisereene un Winnu augsti behrni isbraukuschi no Nizzas. Us zetta Liones leelä Sprantschu pilfatä Winnus sagaidijis Keisera Napoleons aisreisjoht us Alschires semmi kas Sprantscheem Awrikä peederr.

Wahzsemme. Keisera un winna augsti peederrigi atbraukuschi Wahzsemme pee Saweem raddeem. Pabrnahfchoht Behterburga pirms Leelwirsta lihkis Behterburga atnahjis. Keisereene masgashotees Riffinges wesselibas amotä, kur arri Wirtembergas lehniasch un lehnineene masgashotees. Wirtembergas lehnineene irr muhsu Keisera mahsa Olga Nikolajewna.

Zelgawa. Ba Zelgawu fahl stahstihht ka nu patee buhschoht taifihht eisenbahni no Nihgas us Zelgawu un us Keepaju un ka triju gaddu laika effoht gattawa jataifa. Lai Deews dohd, ka schi til daudsteis daudsinata walloda scho reisi ne buhtu wiltiga. Nihgä buhdams to paschu wallodu arri tur jau dabbuju dsirdeht.

Behterburga. Senahta Ukasis no 22tra Merza deenas isfluddina, ka taggad nowehlehts, ka Krohna muishas un semme, kad tahs tohp isdohtas, war pirkt zilweki no ifkattas kahrtas.

Ministera Awises lassams no Walddama Senahta isfluddinats Keisera Ukasis no 6ta Aprila, kas isdohd jaunus lilkumus par zensuri un nowehl drukkatahm grahmatahm un Awisehm daschu atweeglinaschanu.

Nihga. Muhsu gubernementu Domehnu teefas Presidente v. Kieter Nihgä tahdä paschä ammatä irr listis Benfas gubernements Domehnu teefä, un winna weetä Nihgä par Domehnu teefas Presidenti zeltä Stahtrahhts Schafranows, kas libds schim bijis par Behterburgas Gimnasiunuma-fkolas Direktoru, un preekschlaikam bijis pee Nihgas Gimnasiunuma par fkolas-lungu (Oberlehrer).

Nihga. Muhsu gubernementu zeen. General-Gubernatara lungs Graws Schuralow Rummissionei

Kursemmes semneeku lilkumu grahmatas leetäs 5tä Aprili rakstijis: lai schi Rummissionei pehz § 14 to lilkumu. — kas 6tä September 1863 Wisaugstaki apstiprinati un 4tä Oktober 1863 isfluddinati par Kursemmes muishneeku semneeku mahju pahrdohfchanu un dohschanu us nohmu, — isfluddina wisseem par sinu un darrischanu, ka taggad nelabdas jaunus kuntraktes par mahju isnohmashchanu us klausibu wairs ne warroht notaisht.

Nihga. Widssemes Landrahtu-Kollegiums isfluddina, ka schinni gaddä Nihgas willas-tirgu noturrehs 20. 21. un 22. Jubli deenas. — Nihgä 21mä Aprili jaw bij atnahkuschi 150 fuggi un 17 fuggi aigahjuschi. Urri 90 struhgas no Kreewusemmes pa Daugawu atnahkuschas ar wissadu prezzi.

Nihgä paschä pils eelä, Ratschergina nammä treschä tahschä dsihwo 80 gaddus wezza gaspasha ar fawu wezzu deenesta meitu. Peeltdeenas wallarä pulsten Suds pee winnas durwim balsz fauz, lai laischoht eelschä, jo effoht grahmata janodohd. Meita attaisijuse durwis, 2 rasbaineeki tai tuhda friht wirsü un ar duhrehm to nositt gax semmi. Gaspasha ohträ istabä dsird meitu brecham tuhda aisslehdz fawas istabas durwis un pa lohgu brehdama brehz pehz palihga. Nu atskreen no bohtes 2 wihri palihgä un redz 3 resbaineekus no namma isfreisjoht un aisbehgoht us weenu un ohtru puffi, bet weenu no teem faherusch. Effoht isbehdns saldatz. Nabbaga meita neschehligi fadausita, bet dakteri fakka, ka ar to ne mirschoht wis.

Nihga. Sennal effam sinu dewusch par to, ka kahda beedriba gribboht tahdu darba nammu Nihgä taifihht, kur palaidneekus un deenas sagtus gribboht pahrmahzihht un raddinaht pee darba. Kad nu pee tam dauds naudas waijaga, tad lungi gahjuschi Nihgä pa nammu nammeem dahwanas us to luhgtees un redsi, falaffijusch tahdas eeschanäs 12 tuhst. 141 rubl. 36 kap., bet wehl naw pee wisseem bijusch, un wehl dauds wairak naudas pee tam waijaga. Redsi, ka schös laids wissadi isdarbojajs ar laudim, lai pee laiziga un garriga labbuma teem warretu peepalihdseht, un zil dewigi Nihdsineeki irr, ka til dauds naudas ihfä laika us to ween dewusch. Zil tahdu dohschanu ikgaddus naw jadohd.

Widssemes Gubernements Awises isfluddina, ka teem, kas no Widssemes ar Nihgas Dinaburgas eisenbahni brauz us Witepskas gubernementi, wairs ne waijaga tahs shmes no fawas polizejas, bet tillai tahs zittas passes un peerahdischanas.

Kursemmes Gubernements Awises tohp isfluddinahts: ka muhsu zeen. General-Gubernatara lungs Kursemmes Gubernatara lungam rakstijis 15tä Aprili

Nr. 1272, fa uf **Keisera Majestetes** Wisaugstaku pawehleschanu schinni 1865 gaddâ buhs ismehroht un noswert to lihniju, fur nu jataisa dselles zeksch no Rihgas uf Leepaju, un fa buhs farakstibt tohs padohmus, aprehkinaschanas un bildes kas rahda, lâ schi Rihgas-Leepajas eisenbahne taisama. Tadeht Inschenjeeru General-Leitenants Melnikows luhds, lai Gubernatera lungs gahdajohht, fa tas Inschenjeeru pallawneeks Baron von der Pahlen, kurrâm usdohts scho lihniju sataisibt, lihds ar farweem palihgeem Kursemmes Gubernementi sawu darbu warr isdarriht un wiinam tahs sinnaas tohy dohtas, kas pee schi darba waijaga. Tad nu zeen. Gubernaters wissahm pilfata-un laufu-polizejahm preekschrakstu par to dewis un scho leetu wisseem leel isfluddinaht. —

Wahzsemme. Pruhfschu landagâ ministeri wehl darbojahs, bet ne warr kluht pee galla, jo landags ne gribb nowehleht to naudu, kas wairaf bij ja-istehre ar to, fa Pruhfschu karrâ-spehls schinnis gaddds dauds leelaks un pahrtaisihts tappis; arri landags ne gribb tuhda nowehleht to naudu, fo Dahau karrâ istehreusch, neds arri gribb to naudu doht, kas buhs waijadsiga Disteinê Rihles ohstu pahrtaisibt par Pruhfschu karrâ ohstu. Landags papreeksch gribb schaidri sinnaht, fo ministeri nodohmajusch, darriht ar Schleswigas-Disteines semmi, woi Pruhfs Rihles ohstu uf paleckamu laiku gribboht pawissam paturrecht un woi Disteine ar to buhschoht ar meeru jeb ne. Arri Gistreikeris un Pruhfs wehl naw islibdinajuschees Schleswigas-Disteines un Rihles labbad. Jo Gistreikeris Pruhfim gan ne gribb aisleegt sawus karrâ-luggus Rihles ohsta uf kahdu laiku turreht — bet ne gribb wehleht to pawissam paturrecht lâ kahdu pee Pruhfschu walstis peederrigu weetu. Gistreikerim effoht tahda pat rekte lâ Pruhfim. Taggad usnehmis Gistreikeris to padohmu, lai fa-aizinajohht Schleswigas Disteines landags un tohs prassohht, fo schee ihsti gribboht — woi buhschoht ar meeru ar to, lâ Pruhfs gribb. Pruhfs gan gribb nowehleht, lai wiinaw landags fanahht, bet lai tiklai nowehlejoht Schleswigas-Disteines landags to naudu, kas schihm semmehm par to karru jamakfa un par zittu leetu lai ne spreesch, jo Pruhfs gan sinnoht un darrihschoht, kas tam jadarra.

Wissas zittas semmes wissi noskummusch, un dusmojahs par to besdeewigu nitnu grehka darbu, fo tee 2 slegkawi Amerikâ padarrijusch, pee tahdeem tohti teizameem gohda wihtrem, pee Presidentes Linkolna un wiinna ministera Sewarda, un ne ween wissi walidneeki fuhstijusch, grahamatas un wihtus pee Amerikas waldischanas kas isteiz, zil tee noskumstahs un dusmo par tahdu beskaunigu slegkawa darbu, bet arri dauds landagu isteitusch, zil tohti wissi apch-

dinati par to, fa Amerikai tahdas gruhtas behdas usgahjuschas.

Parise. Sprantschu keisers Napoleons uf kahdu laiku ar luggi aigahjis uf Awriku sawu walstis dalku Alschiri armelleht — tur fur Araberi un Turku tizjigi, kurreem papreeksch schi semme peederreja, un fo Sprantschi 1830 gaddâ teem panehme karrâ, — isgahjuscha gaddâ leelu dumpi bij zehlfusch, un fur nu wissu atkal gribb pareisi eetaisibt. Sawu keiserceeni uf to laiku, kameht ne buhs mahjâs, eezehlis par waldineezi.

Italias kehniusch schinni mehnesi wissas walstis waldischanu un augstas waldischanas teefas pahrzehlis no Turines uf Wlorenzes leelu pilfatu, kas stahw wairaf wissas Italias widdû — ne paschâ gallâ pee Sprantschu walstis robbeschahm lâ Turine, — un Wlorenze nu irr kehniina mahjollis un walstis galwas pilfate. — Bahwestam tas gan ne patihl, jo Wlorenze naw wis tohti tahku no Rohmas. — Taggad Italias kehniusch nosuhstijis uf Rohmu un ar Bahwestu islibdinajecs to Kattolu bisskapu labbad, kas no ammata bij nozelti woi arri zeetumâ likti. Pehz Bahwesta prabta tohs atkal sawâ ammatâ eezehlis.

Amerika. Par to leelu grehka darbu taggad skaidras sinnaas. Kaut gan ne to weenu neds to ohtru slegkawa sakebrusch, tad tomehr sinn, kahdi tee irr. Nirnas sinnaas fo Awischi Nr. 16 dewusch, naw itt riktigas. Notizis tâ: Ministers Swards iskrittis no ratteem, pahrlausis robku un schobflu, slimê gullejis gultâ. Presidente Linkolns pahrnahjis no uswarretas Richmondes un Peterburgas pilfatu (schi Peterburga Amerikâ stahw nezil tahku no Richmondes) un to leelu preeka wehsti fanehmis, fa Lees ar sawu karrâ spehku padewees un fa karsch buhschoht abtri beigte. Linkolns sawâ mihligâ firdi sabjis farakstibt grahamatu wissai walstei kas rahda, fa ar labbu to leelu eenaidu gribbejis beigte. Bet tad Waffingtones laudis gribreusch, sawu mihlo Presidenti kumediau nammâ redseht, tad kaut ne gribbejis, aigahjis ar sawu gaspaschu kumediau nammâ. Pultsten 10½ wakkarâ wiinna kumediau lohichê eenahht wihts un tik tuhda ar masu labbatas pistoli tam wakaufi schauj, tâ fa lohde zaur wissu galwu lihds peerei eet. Gohda wihts pakriht gare semmi — bes jehgas! Gaspascha eekleedsahs un wissi laudis nu lauschahs uf to nelaimes weetu. Tai paschâ brihdi nolegg slegkawa semmê fur kumediau rahditaji darbojahs. Weens gan guhsta pehz wiinna, bet slegkawa, patê kumediau rahditais buhdams un to weetu skaidri sinnadams, pa durwin laukâ, fur sedlohts sirge stahw, sirgam muggurâ un ne sinnaas wairâ. Lohschê palikkuse wiinna zeppure un pistole un lehjoht tam nokrittis weens jahjams pechis un no

schim leetahm tuhda pasinnuschi, ka tahs peederr kumedinu rahditajam no Mobiles pilfata, mohrdä J. Wilkis Booth. — Ap to laiku Sewarda istabäs, kas freschä tahschä, eenahf wihrs un Sewarda dehlam ar nuhju tä zehrt par galwu, ka galwas fauls 2 weetas falaufts. Tad eet pee Sewarda gultas, ar nast flimma kohpejam eedurr fruktis un tad pascham Sewardam gultä 2 reises eedurr faklä un 2 reises waigä. Nu peeskreen Sewarda ohtris dehls, majehrs, bet ir to fakahwis flepkawis isbehg un nosuhd! — Linkolns wehl 8 stundas jibniies ar grehtu nahwi, kamehr nomirris no wiffas pafaules noschelohts, jo bijis patefi ihstis gohda wihrs un lohti teizams, taisns, stiprs, gudrs un mihligs waldineeks, kas to grehtu breefnigu karu spehzigu un gudri iswaddijis un wiffuwairak ar to neisnhtstamu gohdu un pateizibu nopelnieses, ka, to negantu wehrgu buhschanu us paleekamu laiku pawiffam nozhelis un dauds millijonus nabbaga Nehgeru tä ispestijis. Rai swehti duss no fawas darbochanas. Winna darbi to pawadda.

Wiana weeta nu zelts par Presidenti Amerikas libdschinnigs Wize-Presidente Johnsons. Effoht lohti spehzig wihrs, kas ka rahdahs tahdu laipnibu uswarreteem eenaideekem gan ne darrihs, ka lehnigais Linkolns bij nodohmajis. — 10 tuhft. dahlderus isfohlijuschi tam, kas tohs flepkawus fakerr. Slepawu beedrus gan jau effoht faheruschu un dabujuschu sinnaht, ka jau Merza mehnesi effoht sabuntojuschees us scho breefnigu grehtu darbu. Sewarda flepkawa ne effoht Bootha brahlis, bet jits.

Karra weetas eet labbi — jo wiffur atlikluschi eenaideeku generalu tohp uswarreti un arri Mobiles stiprs pilfats nu irr panemts. Taisahs us moeru.

E—J.

Baufka. Schinnis neddeläs notillahs Zumprawumuischä schahda nelaine: Wihndedis, schihds, weenreis pamanna, ka winna 4 gaddu wezs dehlinsch wairs naw redsams. Winsch melledams nu skreen pa mallu mallahm, pehdigi atrohn eeksch kubla, kur brandwihna eejauschas, eekrituschu un no brandwihna stipruma noslahpetu. Relihdsja wairs ne dakteru nedj wezzaku puhlinsch. Schihds naw wis brandwihna eejauschas islehjis ahra, bet isdedsinajis brandwihnä, tä tad to paschu sihwumu, kas winna dehliau nokahwe, wehl zitti zilweli baudihä!

Kä Kursemmé ar mahju pirkschanu weizees 1864tä gaddä.

Buhs Septembere mehnesi diwi gaddi, kamehr muhsu wiffu scheligais Keisers apstiprinaja liffumus par mahju pahrdohschanu. Bet mahju pahrdohschana

un pirkschana ne warreja tal tuhliht notift; ka tiffai dehrnaja gaddä par Jurgeem eefahlahs. Kä nu no Jurgeem libds Mahrtineem — par scho pusgadda laiku — ar mahju pirkschanu weizees, par to zil sinna-dams pastahstischu. Bet pirms par scho leetu stahstu, man papreeksch japeeminn, ka pee tohdas leelas un swarrigas leetas laika un fataifischanahs waijaq. Tä labbu prahwu ehlu gribb uszelt, tad tal to ne warr us ahtru rohku par pahri deenahm jeb neddetahm padarriht. Papreeksch japeewedd bakki, akmini un zittas buhwejamas leetas; tad jafagahda waijadsigis zilweku spehls un tad til warr fahkt. Tapatt arri lungi ne warr tuhliht fawas mahjas pahrdohht, ka dasch to wehlahs un dohma. Jo dauds muishneeki irr us sawu muishu un mahju grunti no kredita lahdes naudu aishnehmuschu; tapehjs schee bes kredita lahdes atwehleschana ne warr mahjas pahrdohht, jo fihtu wehrtiba paleel masaka. Utal: Pahrdohdamas mahjas no muishu gruntes un zittahm mahjahm ja-atschfir, lauki, plawas un gannibas ja-ismehro, lai pahrdeweis un pirzeis sinn, zil leela mahju grunte; arri ja-isswerr semmes wehrtiba. Bes tam irr wehl dauds lungi sawas mahjas us ilgakeem gaddeem us renti isdewuschu. Ja arri lungs gribbetu tahdas mahjas par dsimtu pahrdohht, bet ja rentineeks ne gribb, tad to ne warr peespeest mahjas pirkt, kamehr winna rentes gaddi naw pagallam. Un ka rahdahs, tad leelakais rentineeku pulks ne gribb wifs par gruntineekem palikt, bet tee us saweem gaddeem tahs mahjas labbaki us renti turra. Un tomehr ar wiffadu fataifischanohs un daschadeem grehtumeem irr pehrnaja gaddä ar mahju pahrdohschanu un pirkschanu itt brangi weizees un labs fohlis us preekschu spehrtis. Jo no Jurgeem libds Mahrtineem irr 46 muishas 359 mahjas par dsimtu pahrdewuschas. Buhtu mahju flaits wehl leelaks, ja arri diwejas kaiminu mahjas, kas jau no fennakeem laikeem rentes gaddas par weenahm salafstas kohpä, pa diwejahm buhtu rehkinatas. Bet kad nu tahs weens pirzis, tad winnas arri par weenu mahju grunti eerehkinatas.

Dohbeles aprinli pahrdewar:

Dholsmuishä 45 mahjas, Leela Plattone 29, Skursteu m. 24, Blankfelte 21, Tittelminde 10, Dandahle 6, Ogleene 6, Wolgunte 3, Masa Laukamuishä 1. Pawiffam kohpä 9 muishas 145 mahjas.

Baufkas aprinli pahrdewar:

Jaun- un Wezs-Saule 20 mahjas, Leela Behrstele 17, Schwittene 11, Lamberta muishä 11, Derpera Mehmeles muishä 1. Pawiffam kohpä 5 muishas 60 mahjas.

Illuktes aprinki:

Esere 11, Affare 9, Schlofsberge 5, Kasimirifche 4, Belmont-Feldhof 2, Sakkonai, Lauzes muifcha 1. Kohpâ 7 muifchas 33 mahjas.

Jaun-Jelgawas aprinki:

Veela Suffeja 16, Weza Mehmeles muifcha 7, Schmihde 1. Kohpâ 3 muifchas 24 mahjas.

Nisputtes aprinki:

Dſirra 10, Dehſele 8, Bakkufſe 6, Ribgrande 3, Tukkuma muifcha 3, Staffeldanga 2, Laſchu muifcha 1, Maſa-Dſelde 1, Jaun-Appuſe 1. Kohpâ 9 muifchas 35 mahjas.

Grohbinas aprinki:

Aiſtere 7, Ilgu muifcha 4. Kohpâ 2 muifchas 11 mahjas.

Tukkuma aprinki:

Duhres muifcha 11, Wez-Mohſas 10, Ubrifchu muifcha 2, Annas muifcha 1. Kohpâ 4 muifchas 24 mahjas.

Taſfu aprinki:

Pohpraggu 2, Laidſe 1. Kohpâ 2 muifchas 3 mahjas.

Wentſpils aprinki:

Warwe 12, Sirres 8, Puſeneeki 1. Kohpâ 3 muifchas 21 mahjas.

Kuldigas aprinki:

Jumpraweefchu muifcha 2, Deſſte 1. Kohpâ 2 muifchas 3 mahjas.

Pawiffam kohpâ irr 46 muifchas 359 mahjas pahrdewufchas. Scho dſimtu mahju leelums iſnahſ pawiffam kohpâ 45 tuhſt. 192 puhraweetas. Zaur zaurim rehkinohſ iſnahſ uſ katrahm mahjahm ar lauleem, dahrſeem, plawahm un gannibahm 126 puhraweetas. Wiſſleelakas mahjas, ko pahrdewa, bij 380 puhraweetas leelas; wiſſmaſakas mahjas bij ar 37 puhraweetahm. Schihs 359 mahjas makſa 1 millj. 419 tuhſt. 651 rubl.; taſ iſnahſ uſ katrahm mahjahm gandrihs 4 tuhſt. rubl. Par wiſſleelakajahm mahjahm aiſmakſaja 15 tuhſt. rubl., par wiſſmaſakajahm 800 rubl. Iſnahza uſ puhraweetu zaur zaurim rehkinohſ 31 rubl. 40 kop. Dohbeles un Bauſſas aprinki makſaja par puhraweetu to dahrgaku tirgu. So tur irr augliga ſemme un plikkaſ plawas un wahjas gannibas par trefneem lauleem eetaiſſitas, kâ: Leelajâ Platonè, Skurſtenu muifchâ, Blankſeltè, Ohgleenè, Berſtelè, Schwittenè. Atkal zittas mahjas irr leelu pilſatu jeb Leelupes tuwumâ, fur papilnam pelnas un pahrtiſchanas rohdahs, kâ: Ohſolmuifchâ, Wolguntè, Tittelmindè, Dandahlè. Wolguntès Grubmannu mahjas, 111 puhraweetas leelas, irr aiſmakſatas ar 9 tuhſt. 500 rubuleem. Pirzejs patſ ſcho nandu par ſchihm mahjahm eefohlijs un jau puſſi fungam aiſmakſajis. Irr gan leela nauda un daſch

labſ warrbuht eefaulſees: „Uhja, taſ jau par daudſ dahrgi. Vet wiſſa mahju grunts irr paſchâ Leelupes mallâ un Leeluppe to puwaffards un ruddendſ pahrluddina. Pirzejs tadehſ wiſſu mahju grunti par plawahm eetaiſſis, fur taggad aplam branga ſahle aug. Sawu ſeenu wiſſch par dahrgu nandu Jelgawâ pahrdohd un zerre ar laiku ſawus mahju parradus iſmakſahſ. Irr jau pirzejam daudſ wairak par ſchihm mahjahm ſohlihts, tomehr taſ naw pahrdewis, lai gan paſcham no pirkuma weena puhraweeta 85½ rubl. makſa. Illuktes, Grohbinas un Wentſpils aprinki pilſuſchi puhraweetu par 20 rubl. Tai pulkâ irr arri weens ſawas mahjas par 9½ rubl. puhraweetu pirzis. Vet prahſtigs laſſitais jau patſ gan labbi noprahſtigs, ka ne warr itt wiſſas mahjas pehz weena un ta paſcha tirguſ taſſeereht. Semme un ſemme irr taſ tohti iſſchirrama. Daſcham irr labba mahla ſemme, trefnas plawas un labbas gannibas. Sinnams, ka par tahdu grunti arri warr leelaku tirgu makſahſ. Zittam atkal irr ſmilts lauki, palnappas plawas un panihkuſchas gannibas. Tahdas mahjas jau buhs par lehtaku tirgu pehrkamas. Wehl jafeek wehrâ, woi taſ mahjas irr leelu pilſatu tuwumâ woi tahlumâ, woi no mahjahm irr meſchi tahlu nohſt jeb turpatt klahumâ, fur warretu gruntineeks mallu un balkus preeſch ſawas waijadſibas dabbuht. Tadehſ to jau ne muſſcham ne warreſim ſaggiht, ka taſ, taſ par lehtaku tirgu mahjas pirzis, ka taſ jau pateſſi labbi pirzis un atkal ne warreſim ſpreest, ka taſ, taſ leelu nandu par mahjahm dewis, ka taſ irr par daudſ dahrgi makſajis. Mahju wehrribu noſpreest naw tik weegla leeta, ka to daſch gan dohma. Tad ween tik warrehs peenahſtamu ſpreedumu iſdohſ, kad buhs eewehrojis, ko ſchè patlabban peeminneju.

Pirzeji eemakſajuſchi par ſawahm mahjahm 145 tuhſt. 643 rubl., taſ irr to deſmito dallu no taſ naudas, taſ pawiffam jamakſa. Kâ warrejuſchi, tâ daſchi ar ſaweem lungeem parradu deht ſalihkuſchi; daſchi apſohlijuſchees par 37 gaddeem mahju parradus aiſmakſahſ, zitti atkal par 50 gaddeem. Par parradu nandu jamakſa 4 un arri 5 rubl. prazentes. Gandrihs wiſſas mahjas inventariums palizzees, kâ ſawa dalka ſirgu, gohwu, aitu, zuhlu, rattu, arflu u. t. j. pr. Pahrdeweji naw likkuſchi par to itt ne ko makſahſ. Wiſſadi krohna darbi, kâ zellu taiſſchana, ſalbatu eekohrteleſchana, baſnizas un ſcholas buhwefchana un t. j. pr. irr pee dſimtahm mahjahm palikkuſchi, kâ jau preeſch tam bijuſchi.

Schihs ſinnas gan itt ſklaidri rahda, ka Kurſemneeki naw pehrnaja gaddâ pee mahju pirſchanas un pahrdohſchanas rohſas kſehpi turrejuſchi. Pateſſi jauni laiki zellahs. Tadehſ gohds un pateiziba teem kun-

geem, kas fawas mahjas par dsintu pahrdeuwuschi, kas wiffadu publinu un grubtumu ar pazeefigu garru, ar mihligu sirdi un ar drohschu prahtu paneffuschi, lamehr Deews winneem palihdsejis scho jaunu un teizamu leetu lihds gallam iswest. Bet gohds un pateiziba arri jadohd virzejem, kas jaunu laiku sihmes wehra likfuschi, kas naw klausijuschi prettineeku, muffinataju un flaugu wallodas, bet drohschi fawas mahjas par dsintu pirkuschi. Jauns darbs irr labbi fahfts. Nu til muddigi us preekschu. Kam naudas grassis pee rohkas un kam mahjas us pirkshanu tohp peedahwatas, tas lai knaschi ween freidsahs „pirms isbirst graudini.“

Par dsintu mahju pirkshanu.

Teem agrat' schinnis Awises veeminnetem Widssemes zeematu pahrdeuwumeem wehl slahst japeestaita:

Rihgas aprinki, Allojes draudsē, 148 dahld. $83\frac{101}{112}$ graschi, par 23,475 rub. fudr.

Zehfu aprinki, Smiltenes draudsē, 251 dahld. 69 graschi, par 34,935 rub. 25 kap. fudr.

Behnawas aprinki, Karksi draudsē, 164 dahld. 40 graschi, par 30,039 rub. fudr.

Kohpa: 565 dahld. $13\frac{3}{112}$ gr. par 88,449 rub. 25 kap. fudr.

Tad nu pa wiffam Widssemē pahrdohti:

47,331 dahld. $58\frac{103}{112}$ gr. jeb: $591\frac{1}{2}$ arkti. — $\frac{12}{27}$ jeb gan drihs trescha dakta wiffas Widssemes pahrdohdamas zeematu semmes jau nopirhta.

Allojes draudsē virzeji kahdus 157 rub. fudr. par dahlderu malfajuschi; Smiltenes draudsē kahdus 138 rubtus; Karksi (Karkus) draudsē kahdus 183 rubtus fudraba. —

Padohms un palihgs.

Padohms un palihgs, irr diwas dahrgas leetas. Labs padohms irr selta wehrē, bet naw ne par kahdu feltu pehrkam. Jo daudfrei irr peedsihwohts, ka ar feltu un fudrabu to ne warx paspeht, ko ar weenu paschu labhu padohmu isdarrija, un to nu mums rahdih arri schis stahstuschi:

Te Sprantschu karri un nemeeri, kas 1812 gadda arri muhsu tehwa semmi isbeedeja un Kreemu semmē gandrihs pawiffam fawu gallu atradda, til drihs wifs nerimmahs, bet wehl daschu gaddu pchz tam dauds weetas breefmi gu pohstu un affins isleeschanu padarrija. Schih breefmas nahza arri par kahdu zeemu ne tabli

no Leipzigas, fur 18ta Oktoberi 1813 gadda weena no tahm leelakahm un breefmi gakahm lauschannahm notiffa. Wiffas mahjas, un patte basniza tappe gluschi nopohstita un lauki samaitati, ka wehl ilgus gaddus waijadseja to grubtibu pazeest, itt la wiffa ta nelaim buhtu tiffai waffar notiffuse. Schinni zeema dsihwoja preeksch 20 gaddeem kahds tohti mihtohts un Deewa bihjigs mahzitais, kas to 13 nodaku no Zahna Ewangeliuma bija pee sirds lizis, kura irr lassams, ka tas Kungs Jesus saweem mahzeleem kahjas masgajis un fazzijis: „Es jums weenu preekschsihmi esmu dewis, ka juhs darrat, itt la es jums esmu darrijis. Ja juhs to sinnat, labbi jums ja juhs to darrat.“ — Schohs wahrdus bija tas mihtohts un zeenihds dwehseku gans lassijis un dohmajis: to tas Kungs Jesus gan us wiffem bet wiffu wairak us mums mahzitajem fazzijis, ka mehš neween ar fawu palihgu, bet arri ar fawu padohmu saweem gannameem pulkeem slahst stahwam. —

Nu wehl gaddijahs, ka ta seema no 1846 us 1847 leelu baddu un bebdas atneffa: Kartuppeli un zitti semmes augti un dahrsa leetas neisdewahs un kas wehl zil nezil pauga, tas aisgahja pohsta un sapua. Te nu bija padohms un palihgs dahrgas leetas. Jo pee schih basnizas peeder kahdi 10 mai 12 zeemi, zits pee zitta, fur eeksch dsihwo zilweki pa tuhksoscheem un maise, kartuppeli un malka bij til dahrga, ka tee nabbagakee nesinnaja la no badda un truhkuma glahhteos. Ubbagi azzim redsoht waitrojahs. Mahzitaja nomma durwis mas dabuja aistaitas stahweht, zitti nahza, zitti gahja un winsch dewa ko un zil ween warreja. — Bet ar laiku arri winnam peetruhka un bija daudseem jaatbild: „Es tew newarru palihdseht; Deews sinna, ka es to labpraht darritu, bet es nespehju.“ — Pa tam gan arri no zitteem tizzibas brahteem dascha labba dahwana atnahza, bet wifs tas bija la uhdens lahse us karsteem atmeneem. — Wifs pohsts un nelaim stahweja mahzitajam preeksch azzim, la beesu migla un winsch fawu galwu nomohzija schurp un turp dohmadams, un padohmu gudrodams, us kahdu wihsi to nelaimi no fawas draudsēs nogreest, bet winnam ne kas negribbeja isdohteos.

Kahda rihta winsch eet par laukeem us weenu no teem zeemeem, kas pee winna draudsēs peeder, atkal kahdus nabbagus un flimneelus apmelleht. Te nu fastohp winsch seewu, kuras dehs pee winna behrnu mahziba eet, un to ufrunna: „Ka klahjabs?“ — „Ak zeenigs mahzitais, flikti“ — atbildeja ta seewa. — „Kapeh?“ praffija mahzitais tahlafi. Gan ta seewa schā un ta grihb isgrohsiteos un to taifnibu apfleht.

bet mahzitais to nomannidams jo wairaf un mihligafi winnai uffahja, tam teikt, kas winnai ap firdi effoht: „Al man jaect irr zeetumä un mannam deklam arr.“ — „Zeetumä? Rapeh?“ — „Mums nebija fo ehit un tapeh?“ — „Zuhs effat faggufchi“ — peellikka mahzitais. Ta feewa zeeta kluffu un tam mahzitajam palikka, ka akmens uf fruhim: „Mahte un dehl, sagti! Mahte un dehl zeetumä! Un tas puika kas pee mannim nahf behrnu mahzibä un man drihs ja-eeffwehta!“ — Bet palihdseht un glahbt winsch to-mehr të ne fo newarreja. Winnam tä bija, itt ka pats Deews stahwetu preefch winna azzim un wiinu apfuhdsetu. Wehl dauds zitti tahdi nelaimigi un paganifki notiffkumi gabja zaur wiina galwu, un fo winsch redseja, fo dohmaja, bija wifs weens un tas pats: Bads perrina grehlu un noseedsibu, un grehls perrina baddu un nabbadsibu; tas newarr ilgam tä palikt! Winsch fauja: „Palihdsat! Palihdsat!“ un redsi palihgs gaddijahs. — Bet kas palihdseja? Klauseet tahlaki: Ne ilgi pehz tam atnahza ffohlmeistars pee mahzitaja un fazzija: winnam lahds baggats lungs weffelu fauju naudas dewis, lai to teem nabbageem isdalloht, bet winsch luhdsot mahzitaju par palihgu, kà to pa reisi warretu isdarriht; jo to nabbagu effoht kofhti dauds. Bet mahzitajam wifs tas nelikkahs deesgan buht, jo winsch sinnaja un bija peedfihwojis, ka ar naudu ween të mas fo warr palihdseht. Us reisu winnam eekriht zittas dohmas prahtä: „Man ar fawu draudsi irr par to leetu jarunna: Winsch feh-dahs un rakstija fawai draudsei grahmatu, kurru pa wiffahm mahjahm aplahrt fuhitija. Tur bija rakstihst: Kas no draudses lohjekkeem ar mahzitaju gribb aprun-natees un lihdsseht kahdu padohmu usmekleht, kà tahm badda un trubkuma behdahm gallu darriht, tas lai atnahf 10tä Webruari ffohlahs nammä. Nosazzita deena tuwojahs un ffohlahs nammä fanahza, fo dohmajat zil dauds? — Pa wiffam 15 wihri. Bet tas mahzitais par to wifs neisbaidijahs; 15 wihri irr 3 wairaf ne kà 12, un 12 irr Deewa wahrda wiffu pasauli avgreesufchi un ar Jesus mahzibahm peepeldi-jufchi. Winsch kluffumä Deewam pateiza par teem pascheem 15; jo ne weens zeems nebija winna basnizas draudse, no kurra nebuhtu ne weens atnahzis. Mahzi-tais bija to leetu labbi pahrdohmajis un tad ar faweem 2 draugeem uf ffohlahs nammu gabjis. Weens no teem draugeem bija winna palihga mahzitais un ohtris bija tas mihlais Pestitais. Schee diwi arri gribbeja pee ta darba fawas rohlahs likt un palihdseht. Ar scheem abbeem winsch bija ffohlahs nammä atnahzis un uf teem 15 wihreem tä runnaja: „Muhfu draudse tif behdigi isskattahs, ka katram kristigam zilwekam firds puschu luhst. Bads un wiffadi grehli pohsta muhs un

muhfu behrnus. Muhfu nabbagu nams ne fo nelihds. Drihs, drihs buhs katra mahja weens nabbagu nams, ja tas tä paleekahs, kà lihds schim bijis!“ — Un nu winsch stahstija, fo winsch mahzitais buhdams wiffds tannis zeemds peedfihwojis un sinnahf dabbujis. No wiffahm tahm behdahm un nabbadsibas un flittas behrnu audfinafchanas, neschfihstibas un plihfeschanas un rihfchanas. Wiffi bija til breefmigi stahsti, ka klauseetateem gaudrihs matti stahwu zehlahs tohs dsir-dohf. Tad winsch winneem wehl stahstija, kà zittas weektas: Berlinë un Amburgä, kur zilweki täpatt ne-laimë krittufchi, mihlestibas rohlahs prett tahdeem is-steepjahs, un daschas labbas eerikteschanas zehluschahs, zaur kurrahm dauds nabbageem un atstahdeem maife, mahjas un meers firdi teel fagahdahs. — „Tadeht es nu dohmaju“ — tä mahzitais tahlaki runnaja: „ka arri mehds newarram meerigi buht un newarram ne weenu reisi „Muhfu Tehws debbesis“ flaitiht, pirms mehds usgahjufchi un fagudrojufchi, kà gan schim poh-stam warretu pretti atturetees. Mums wajaga, wai Zuhs sinnat fo? — mums wajaga wiffu wairaf uf trihs leetahm iset: Birma leeta, ka tee mahjahs tau-piht; jo taupiga dsihwe irr weena selta bedre. Ohtra, ka teem, kas newarr taupiht teel palihdsehts, bet pa reisi un ihstä laika palihdsehts. Un trescha leeta, ka tee behrni ne eet pohstä, bet ka tee teel ffohlä fuhititi un pa gohdam usaudsinati. Us schim trim leetahm mums nu jaskattahs, jo pats muhsu Deews to mums fawds swehtds wahrdds pawehl. — No nu dohmajat, mihki draugi?

(Us preefchu wehl.)

Stahstinfch.

Frankpurtes pilfata, Wahzjemmë, eenahf pee bag-gata bankeera Nohtschilda — lahds rahtslungs no zitta pilfata un leel zaur fullaini Nohtschildam peemeldetees. — Nohtschilds leel fweeschajam eenahft, jebfchu pats patlabban eefahjis pee kontora grahmatu rakstihf. — Rahtslungs eenahf — Nohtschilds uf fweescho pagreesces teiz: Nemmat krehflu un apfehshatees!“ un raksta grahmatu tahlaf, gribbedams to drihs pabeigt. Sweschais to par kaunu nemdams, ka ar to tuhliht nerunna — Nohtschildam uspraffa: „Zums gan, zeenigs lungs, nebuhs juhsu fullainis meldejis, ka es rahtslungs esmu!“ „Nu tad nemmat — man-nis deht arri diwi krehslus un fehshat tad“ — atbil-deja eekaitinahts bankeris un rakstija fawu grahmatu tahlaf. —

G. F. S.

Sluddinafchanas.

Krohna Sohdu pagasta teefa spreedusi: deht peemeldeschanas nelaika Sohdu **Bleescha** fainneeka **Judrika Bleeschewiza** parradu-deweju un parradneeju par weenigu un isflehgschanas terminu **5tu Juniju fch. g.** uolift, ar to peefohdinafchanu, fa wehlat wairs ne weens no parradu dewejeem neriks klausibts un fa paradneejeem, fas lihds schim laikam ne buhs peedewufchees, parradi dubbulti jamakfa!

Masa **Seffawa**, tai 29. Merza 1865.
(Nr. 495.) Teefas-sfribwera weeta: **Allunan.**

Wissi tee, lam pee tabs astfabras mantas ta pee **Jaun-Swirlawas** pagasta peederriga un **Leel-Seffawas** **Maf-Gauju-mahjas** nonirruscha **Krischjahn Dabbera** parradu jeb zittas lahdas prassifchanas buhtu, teel usajinati, sawas prassifchanas lihds **22tru Maiji 1865** pee frohna **Leel-Seffawas** pagasta teefas usdoht, jo wehlat neweens wairs netaps klausibts. Tapat arri wissi tee, fas tam nelaikim fo parrada buhtu, tohp usajinati sawus parradus miinetä laika scheid peerabdiht.

Leel-Seffawas pagasta teefa, tai 22. Merzi 1865.
Nr. 463. Peefehdetais: **J. Pauluf.**
(S. W.) Teefas-sfribweris: **L. Riemer.**

Wissadus abbeku un dahrsu kohlus no labbakam sortehm, fmuikti andfnatus, fa arr auglu un zittu dahrsu fruhmus lehti pahrdohd **Nisputtē** fkonstes un andeles dahrsneeks

Friedrich Hennings un **beedris.**

Jauneklis, lam luste buhtu muzzeneeka ammatä mahzitees, deht tam warr peeteiktees **Zelgawä**, pastes eelä

Nr. 48 pee muzzeneeka meistera

Helm.

Pe **Dohles** draudsēs-floklas tiks fcho pawaffar' jauns gals peebuhwehts klast. — Duhwmeisteri, fas fcho darbu grihb usnent un lam labbas attestates, lai peeteizahs **Dohles (Dahlen)** mahzitaja muischä, 17 werstes no **Nihgas** pee **Daugawas.**

1

Vabbibas un prezzu tirgus Nihgä tai 24. Aprili 1865 un Leepajä tai 24. Aprili 1865 gaddä.

Maffaja par:	Nihgä.		Leepajä.		Maffaja par:	Nihgä.		Leepajä.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Tschetm. (1 puhru) rudsu .	1	80	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dselles . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweeschu	3	—	4	—	1/2 " (20 ") tabata . . .	1	25	1	50
1/3 " (1 ") meeschu	1	50	1	50	1/2 " (20 ") schichtu appinu	—	—	4	—
1/3 " (1 ") ausu	1	20	1	—	1/2 " (20 ") schahw. zuhf. galk.	—	—	2	40
1/3 " (1 ") sranu	2	25	—	—	1/2 " (20 ") frohna linnu .	2	—	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu miltu	1	80	4	25	1/2 " (20 ") brackta linnu .	1	15	1	20
1/3 " (1 ") bihdeletu	2	75	3	—	1 muzzu linnu fehllu . . . 10 rub. lihds	10	50	—	—
1/3 " (1 ") fweeschu milt.	3	50	2	—	1 " fitku 14 " —	14	50	10	50
1/3 " (1 ") meeschu putraimu	2	50	2	80	10 puddu farkanas fahls	6	25	7	—
10 puddu (1 birkawu) feena .	4	50	4	—	10 " baltas rupjas fahls	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) fweesta	5	—	5	70	10 " " smalkas fahls	5	50	6	—

Leepajä atnabfusch 29 fuggi, aifgabfusch 27 fuggi.

Atbildedams **Muischu** arghadatajs: **R. Schulz.**

No zensures atwehlehts. **Zelgawä**, 27. Aprili 1865 gaddä. Nr. 71.

Druckabts pee **J. W. Steffenhagen** un **dehla.**

(Tē klast peelikkums: **Missiones** sinnaē.)

Tapetu=Krahjuma bohde

no

brableem Petri

Nihgä, kalku-eelä, jaunustaisitā **R. Schweinfurtha** namnā, blakkam Medlicha kunga **Engelischu** magasthnei, tapetes pehz patilfchanas un teelā pussā par lehtu tirgu dabbutamas. — **Rakstamu** papibri turpat arri pahrdohd. 2

Zehzas un **labbas baltas** kā arri farkanas **ahbolina** fehklas lehti pahrdohd **Zelgawä**, teelajā eelā, 1
Otto H. Günther un **dehls.**

Kursemes pihtē linnusehllu warr dabbut **Zelgawä**, pastes eelā prettim **Hirschfeldam**, **Freinfela** namnā pee **David**, fas bijis pee **Arnstamma.** 2

Leelä Platonē, ne tablu no **Ellejas** warr dabbut pihtē par dšintahm weenas **dubbultas mahjas**, fas pawiffam 216 puhraweetas teelas. **Klastikas** sinnas **Leel-Platonēs** muischä pee dšintakunga 2

Baron Sahu.

Muischä, 2100 (diwi tuhftofchi ween simts) **puhraweetas** teela, teel pahrdohda par 5000 rub. fudr. No **Pehterburgas** warr aisbraukt eefsch pufsohtra deenas laika. **Schi** muischä naw ne zil tablu no tabs weetas, fur **Wolgas** teelapye fahlahs; semme ier angliga farkana mahla semme. **Rams**, teels laidars, ebrbergis, slehts, rija, 2 schubni, wiffas ehtas jaunas. **Behrnajä** gaddä bija isfehjuims 150 puhri daschadas labbibas. **Nodehfschanas**, schubtis naw nelahdas no schibts semmes dohdamas. **Piikt** warr ikkats semneeks tikpat kā kungs; arridsan pirzeji, fas tohpā nandu sawesdami grihbetu piikt, warr dabbut piikt. **Kas** waitaf grihb sinnaht, lai raksta **Pfeil** kungam us **Pehterburgu** eefsch **Kirotfchnajas** eelas Nr. 8 kohrtels 2. (въ кирочной улице д. № 8 кв. 2). 1

Beelikkums pee Latw. awischu 17aja nummura.

Zetturdeenà, tanni 29. Sullu mehnescha deenà 1865.

2. Weens Kungs, weena tizziba, weena fristiba.

Wedanaiens, tas dseedatajs.

2.

Schwarza tehws ar to nebija meerà, ka laudis winnu til no sauza par tehwu, winsch arri draudsei un mahjas laudihm par tehwu gribbeja ihsti buht. — Talabbad arri muhsu Wedanaienam pee winna labbi klabbas, bija apgehrts, bija paehdis, nebija Schwarza mahjas swebhineeks, bet bija ka mahjas-behrns. — Masajs luhda missionarim, laj dohdohd winnam grahmatu, gribboht mahzitees maises tehwan pa prahtam. — Schwarz winnam eedewa Dahwida dseesmu grahmatu, — bet winsch to eedewa ar swehtischanas wahrdeem. — Wedanaiens pehz' pats mehdsfa teikt, ka zaur scheem swehtischanas wahrdeem effoht palizzis tam Kungam par dseedataju un par flawetu dseesmineeku. — Tanjore masajs katru baltu deeninu pats ar sawabm azzihm dabbuja redseht, ar tahdu dedsihu miblibu wezzajs Schwarz nepeckuffis publesjabs, paganus glabht un atgreest pee ta Deewa Zebra, dabbuja dsredseht, ka missionars to skaidru Swanjelijumu mahzija, to nejauldams ar nekahdahm, wiltigahm mahzibahm, dabbuja redseht, ka wezzajs gohda wihrs baggatus un nabbagus, mahzitus un nemahzitus, leelus laudis un masus behrunus wrenahdi zeenija un mibleja, talabbad ka wisseem dwehsele effoht atpirkta par jo dahgu malsu. — Behrneem, katram

bija saws darbs nolikts, to wissi, wezzam tehwan pakkaldsihdamees, preezigi strahdaja. — Wedanaiens palikka wezzam par preekschlaffitaju un turklaht maises tehws bija jaapdeene. — 15 gaddus wezs palizzis un ta galwa ka firdi apgaismohrs, jaunellis us Frankbar pilsehtu aishwaddihts angstaka skohlà. — 4 gaddus no weetas pilniga tizzibas-mahziba un swaigschnu-mahziba labbi eenehmees, arri Wahzu un Englantes wallodu bija eemahzijeos un nu ar preeku dewahs atpakkat us Tanjori. — Schwarza tehws sawu mihtu Wedanaienu pahrbaudijis, fazzija ta: Wedanaienam taggad gaddu un gudribas deewegan; — nu winnam wairs nau jamahzabs. — Jaunellis zelts par basnizas-skohlmeistera walibgu un driht pehz ta Schwarz Tanjores leela skohlà winnu ezejla par pirmo skohlaskungu. — Wedanaiens sawus mahzklus ar tahdu gudru wadohmu un tizzibas spehku sinnaja mahzih, ka augstee kungi nekawaja behrunus eedoht Tanjores missiones skohlà. — Preezus jaunklus winsch ismahzija par mahzitateem, 70 par skohlmeisterem un teesas-kungeem. — Wedanaiena tehws bija wehlejeos, ka kristigas tizzibas mahzibas wissas warretu dseesmas sarakstih. — Kas tehwan ne-isdewahs, us to tas Kungs to dehlu bija isredsejis. — Wedanaiens wissu ewanjeliskas tizzibas mahzibu rihmes lizzis Tamuku walloda. — Kasis, kristibas, behres un leelos swehtkos winnam arween jaunus dseesmas bija gattawas, to ar

fawu mahzettu palihgu jauki dseedaja. No 1814aja lihd 1862am gaddam winsch zauru gawenu laifu katra walkara no pulksten $7\frac{1}{2}$ lihd $10\frac{1}{2}$ preeksch durwihm nepeekuffis mahzija un dseedaja. — Balsch winnam bija parleeku gaischa un skanna; talabhad wianna wahrdi jo tahlu bija dsirdami un laudis pa barreem faskrehja, wianna mahzibahm klauftees un ar wianna dseefmahm eepreezinatees. — Tur fanahza ewanjeliskee tizzibas beedri; tur gaddijabs Kattoki, Turki un pagani. — Kad Wedanailens spreddiki teiza jeb dseedaja, tad winnam bija muggura garri, balti swahrki, johsts ap gurneem, farkana zeppure galwa. —

120 grammatas Wedanailens farakstijis skohlahm un draudsehm par labbu. — Wissu ko darrija, ko runnaja to winsch dsinnahs tizziba darriht un runnah. — Zaur tizzibu winsch daudi paspehjis un daschlacht iglahbts no behdahm. — 1811^g gadda bija apnehmees par juhru pahrbraukt pahrt us Zawnu, Zeilon fallä. — Masajs fuggitis gaidija seemela-wehju, jo ar scho wehju ween warreja zerreht no leela juhras-libkuma istikt abra un lihd Zeilon fallai aiskraukt. — Bet seemela wehjich palikka mahjas, ka nenahza, ta nenahza. Gaidoht Wedanailenam wifs naudas-krabhums, ko us zellu bija pataupijis, bija janotehre sweschä weeta. — Te beidsoht Wedanailens zellahs un us seemela-puffi waigu pagreefis, scho dseefminu, lihd ka firdi sadohmatu, dseedaja:

„Es suddu pahrneems beesas behdas. —
 War trahwiqu juhras libkumu
 Us Zawnu newarr' atrast pehdas,
 Bet zeeschu wehja truhkumu,
 Issalldams zauru neddeh! —
 Dohd' seemela wehju Tribswenigajs,
 Tu wehmmehre effi mans wadditajs!“ —

Dseedatajam wehl dseedoht, us reisi seemela-wehjich pazehlahs, fuggineks dsinna, laj kaphjoht fuggi. — un waj redsi? — fuggitis ka sibbens schaujahs pa juhru un brauzejeem jasteidsahs pee Zawnas krahta mallä tikt! — Wedanailens fahl fawu naudu skaitiht un wairaf neatrohn ne ka til weenu grassi. — Winsch fawu grassi ar rohku pazelt pret debbesihm, luhgdamees: „Kungs, man til schis weenu weenigajs grassis; pirmu reisi taggad Zawnä eebrauzis, kaunohs drauga nammä skreet, palihgu luhgtees. — Us Dewi, Kungs, palaujohs, nepametti man kaunä!“ —

Sirdi eepreezinajees, Wedanailens ar faweem zella-beedreem eegahja pee fawa drauga Dahwida. Schis wiannu usnehma ar preeku un fazzija: „Zuhs wiffi, kas to dseedataju pawaddijusch, juhs no wianna nekahdas makfas nedrihtsteet prassiht; nahzeet pee mannis. — Pahrzehleji, nesseji, weddeji, wiffi dabbuja fawu algu. — Wedanailens un wianna beedri wiffas fawas drehbes turpat nodewa masgafchanai, ka Indija

meds darriht. — Ohtu riht ballinatajs atnahf sipri isbihjees un fahl swehrecht pee fawa elka-deewa Radir-kamer, ka saglis nakti winnam wiffas leetas nosadsis. Zeeta tohp ismekleta un Wedanailens pahrlreezinahs, ka wiffas drehbes pateesi nosaktas; nu dseedatajs am luhgschanahm eet pee fawa Deewa un schim fawas behdas ta issuhd: „Wiffas mannas drehbes nosaktas; nu schi esmu un tomehr newarru iseet. Kungs, parahdi man to schehlastibu, dohd mums jel drehbes, ka preezigi warram iseet!“ — Tad wehl nodseed 2 dseefmas. — Kahds baggats pagans, gaream eijohf fadird, ka eeschä dseed un luhdjahs, waj drihtsoht eenahkt klauftees. — Mihligi usnems, sweschajs wihrs kluffam klaufahs, ka jauki dseed; peh; kahda krihtina sweschajs jauta, kalabhad wiffi israhditoht ta ka apbehdinati? — Wedanailens winnam istabsta, ka effoht apfagti un sweschajs tuhliht leek atnest sishchu drehbes un peeelk klacht 50 realus naudas. Ta tas Kungs fawam tizzigam kalpam daudstahrt palihdseja.

1829 Wedanailens apmekleja to rajah Zainsu Sarabosi un scho apdseedaja ar apfweizinaschanas dseefmu. — Zits lassitajs nesinnahs, kas tas tahds „rajah.“ Ar scho gohda wahrdi Indeeschi nosauz fawus zilt-leelkungs, jeb lehninus, kas taggad stahw appatsch Sulantes lehnineenes wirswaldischanas. — Tas rajah Zainsu Sarabosi wezzo dseedataju usnehma ar leelu gohdu un winnam katru mekness likka ismakfahf gohda algu, par ko wezzam 2 deenas par mehnefi bija rajah-leelkungam dseefmas dseedahf, ko pats bija isdohmajees. — Preeksch ta laika Wedanailens ilgus gaddus par skohlmeisteri nodshwojis pee augstakas missiones-skohlas. — Dseedatajs, ka augschä peeminehts, daudi grammatas farakstijis; zittas bija dseefmu-grammatas, zittas bija mahzibas grammatas, kas skaidri israhdija paganu allibu un kas kristigeem laudihm labbu padohmu dewa, ka Indijas paganeem jamahza tizzibas zellsch. — Zittas no wianna grammatam no missionareem drukkatas. — Pascham naudas deewegan nebija, ar ko fawas grammatas liktu drukkahf. — Wiffas masas dahwanas, ko dabbuja par fawu jauku dseedaschanu dseedatajs sakrahja un par scho sakrahtu naudu winsch fawas nedrukkatas grammatas lizzis norakstihf preeksch Indijas kristigahm draudsehm, pats no schi darba ne kahdu winninu nemekledams. —

Kahdu reisi Wedanailens fawam rajah-leelkungam dseefmu bija taisijis un dseedajis par Noas schkirstu. — Schi dseefma lehninam til lohti patikka, ka dseedatajam par to dahwinaja 100 pagodus naudas. — Bet tas rajah winnam turklacht fazzija: Zuhs no mannis lohnu dabbujeet, nu fargajtees, ka juhs neweenu nepewelkat pee fawas tizzibas. — Wedanailens gan at-

bildeja, ka neweenu pats nekristijoh, to tee mahzitaji darroht, winsch til sinnoht labbu padohmu doht; bet tomehr kehina wahrdi winnam sinnamu firdi ta apgeubhtinaja, ka winsch dauds affaras isleedams, ta runnaja: Deews mannim to spehku dewis dseedah un spreddiki teilt. Waj mann' nu neeka naudas dehl nebuhs dseedah, neds ta Kunga wahrdu fluddinaht? Kad tschubfka man wehl scho nakti eckohstu, ko mann' tad palihdsetu kehina nauda? — Ta dohmajis, winsch to naudu atnessa atpaffak. Pats rajah bija aishahjis un weens no winna lungeem dseedatajam atfazzija: Mans leelskungs nau fazzijis, ka jums nebuhs spreddiki teilt par sawu Deewu, winsch til fazzijis, laj juhs neweenu nepeewelkat pee sawas tizzibas; apdseedajt sawu Deewu ar meeru; to jums neleedsam. Ar scheem wahrdeem wihrs atfal naudu atdewa weenom mahzkelim laj aifnessoht dseedatajam mahjas. — Kad kehinsch dabujaja dsirdeht, ka Bedanaisens weenu Betlemes-Kurawantschi (leela dseesma par Betlemi) dseedajis, tad winsch ta farunnajahs ar to dseedataju:

Rajah: Dseedajt mann arri kahdu kurawantschi par mannu deewu Piradisurat.

Bedanaisens: Es til sawu Deewu warru apdseedah, zittu neweenu. —

Rajah: Es jums lohni dohmu; waj jums nau jadarra, ko es jums faktu? —

Wed. Augstajs leelskungs, esmu Schwarzja tehwa mahzkelis, no winna audsinahs; mann' taggad 56 gaddi un lihds schim Deews manni apgahdajis. — Bee Jums taggad esmu nahjis. Bet kad apgrehkschohs pret sawa Radditaja, tad Winnam palikschu par eenaidneeku. — Kad jums patihlahs, labba! pawiffam manni atlaischat. —

Raj. Ka juhs to par grehku warreet nosault?

Wed. Juhfu maifi es daschu gaddu esmu ehdis; kad nu juhs atstahntu un aiseetu pee zitta kehina, waj jums tas patiktu? — Tapat zeenigajs Schwarzja tehws manni irr usnehmis, mahzjis, ehdinajis un gehrbis no 12aja gadda. — Waj nebuhtu winnam eenaidneeks, kad winna mahzibai pretti darritu? —

Raj. Kad negribbeet dseedah weenu kurawantschi, tad juhs mannam deewam Pillejar dseedaseet weenu kapu. (kapu irr kahda ihfa, masa flawas dseesma.)

Wed. Augstajs kehina, waj dseedaschu garu dseesmu, waj dseedaschu ihfu dseesmu, wainigs kuhfchu sawa Deewa azzis. — Respehju! —

Raj. Mehs juhfu Jesunader (Jesus) gan apdseedatum, tapat ka juhs un arri wehl wairak. Ka tad juhs nedrihsteseet weenu kapu dseedah par Pillejar?

Wed. Keelajis kehina, pateefi, juhs gan warreet apdseedah to Kungu Jesu, bet es to Pillejar newarru apdseedah. —

Kehinsch apskaislahs un sawus padohma dewejus fapulzinajis us scheem fazzija: Manni lungi, mums patihk, kad schis sawu Deewu apdseed un effam gat-tawi winnam lihds dseedah un tomehr winsch negribb apdseedah muhsu deewus. — Kas tas irr? —

Tee lungi Bedanaisens fazzija: Dseedajt jel un nerunnajeet pretti kehina wahrdam. —

Wed. atbildeja: Keelajis kehina, negribbu, ka juhs manni usluhkojeet par sawu kapu. — Jums irr dauds elewanti, sirgi, wehrfchi un zitti lohpi un zil jums nemakfa weenu paschu elewantu usturreht weenu mehnesi! — Kad juhs ar manni gribbeet darriht, ka ar elewantu, tad tas juhfu spehka; kad juhs manni gribbeet aishuhtihst prohjam, tad tas arri juhfu spehka. — Tad wiffi manni eenihdehs un manni pee jums aprunnahs. — Es atnahzu, schi sawu deenischku maifi atrast un nu man usnahk tahda kahrdinaschana! —

Kehinsch atbildeja: Al Bedanaisens nebihsteetes no neweena! Jums newajaga mannu deewu apdseedah. Apdseedajt sawu Jesunader un ar Deewu. — Tas rajah Jainsu winnam palikka draugs un winnam palihdseja, kamehr pats dsihwoja; kad winsch nomirra, tad winna dehlis Siwas palikka par kehina. — Schis wiffus kristigus laudis eenihdeja un wezzajs Bedanaisens nedrihsteseja ne kahju eespert winna pilli. Dseedatajis laj nu gan pawiffam nabbags buhdams un wezs palizis, tomehr tizziba bija preezigs. Tas Kungs winnu arri ne-aismirfa. — Missionari un draudses lohzetki winnam palihdseja un pat zitti baggati pagani winnam rohku pasneedsa, winna jaulas dseesmas eenihlejuschi, arri no tahsas Wahsemmos wezzajs tehws daschlahrt mihlestibas-dahwanas dabujis. — Pats preeksch sewis Bedanaisens mas ko tehreja, arween winnam sawa nabbadsiba wehl zil nezil palikka pahral, ko latru peektideenu un leelos swehtfös nabba-dsineem doht. Kad nabbaga kristigi laudis nahja, tad scheem atdewa sawu maltitu un winneem paffak winsch to ehda, kas winneem atliklahs. — Kad scheem drehbes nebija, tad winsch teem atdewa sawu mehteli, waj sawas gultas apfeggu. Truhkuma sawu Deewu peelhdis nemuhsham nebehdajahs. — Weenreis parradös krittis un no parradu dsinneem stipri speests, winsch Deewu peelhdis ta: Wiffuspehzigajs Deews, Tu zittreis 3 million. lauschu tufnesi effi usturrejis un redsi, mehs ar saweem behneem til effam kahdas 30 dwehfeles; usluhko schehligi scho pulzinu, peedohdi mums muhsu grehkus un dohd mums muhsu deenischku maifiti, Jesus dehl! — Tad pats bija preezigs un tas Kungs palihdseja. — Wehlaki winsch sawus dehlus

un mahzklus issubtija va kristigahm draudsehm tanni apgabala, laj zaur sawahm dseefmahm tahm to tiz-zibu stiprinatu. — Birns schie aigahja, wiasch libd ar wiuncem Deewu peelhdsä, tohs noswehtija par katru frustu ar rohku mesdams. — Au zil tabtu schie arri gahjuschi, kahdas slimmibas arri redsejuschi, ne-weens no schieem swehtiteem nenomirra, wissi sweiki, weffeli pahnahluschi, turklaht wehl ar baggatahm dahwanahm. — Tanjore wezzajs nammu usbuhweja un 60 gaddus tur eefschä dshwoja. — Wiasch dasch-kahrt bija slims, wiasch brhza ar kolera, wiasch leelas sahpes iszeeta, wissi dakteri fazzija, ka nu buh-schoht pagallam. — Bedanaisens ar wisseem teem sawejeem nomettahs zekhd, luhgdamees: Kungs, ap-schelojees! — un — palikka weffels. — Ar zil slimmem wiasch Deewu nau peelhdsis! — Zil dweh-feles wiasch ar sawahm dseefmahm, ar saweem spred-dikeem nau atgreest! Kristigi laudis un pagani winnu fauja par „Deewa kapu.“ — Kad wezzajs kohdu reis basniza newarreja nahkt libd dseedaht, tad draudsei arween bija puffedes. Kad Bedanaisens augsthd swehthd labbi apgehrbees, pilns swehta precka fur igahja, tad issfattijahs ka kahds augsthd preesteris no wezzeem laikeem. — Wissi winnu wasemmigi sweizi-naja, kas winnu pasinna, ne-eedrohschinajahs winnam pretti runnaht. — Kad wiasch par Deewa-walstibu eekaftees, kahdu reisi palikka dusmigs, tad wiasch bija breefmigs ka Elijas. — Kad wezzajs dsirdeja, ka kri-stigi laudis waj kahsäs, waj behräs, waj pee zittahm leetahm mahnus strahdajuschi, waj paganu eeraddu-mus walfajuschi, tad wiasch palikka gauschi noskam-mis un tuhliht aigahjis, laudihm to grehku flaidri peerahdija. — Kad winna wahrdeem neklauffja, tad wiasch nebehdaja, waj laudis bija no augstas, waj no semmas kahetas, bet pazehlees, wiuncem mugguru greefa un aigahja. — Kahdas behdas arri usnahza, wiasch arweenu bija preezigä. 1808^a gaddä pagani Trankebar pilsehta par-winna spreddiki fadusmoju-schees, wissu pilsehtu pret winna faflubbinajuschi, ta ka leels kauschu pulks winnam usrihdinahts. — Tad tee Keemeer-kattoli Tritschinopoli pilsehta fapulzeju-schees, sawai „sw. deewa mahtei“ jautah: „Waj tu mums dahwinasi muhschigu dshwoschanu, kad weenu wiltigu mahzelli nokausim?“ — Kad paschi sawä starpä farunnajuschees, ka sw. Mahrijai buhschoht pa-tikt un kad nu taisijahs winnu nokaut: tad Bedanai-lens tomehr neschaubigi un preezigi apleezinaja sawu Pestitaju. — Tad Deews zitteem no winna eenaidnee-keem firdi falausa, ta ka zitti eefauzahs: „Tomehr wiasch weens leels dseedatajs!“ — Wissi pa-

likka kluffi, klausijahs bef prettirunnaschanas, ka Bedanaisens jo spehzigi apleezinaja to flaidru tizzibit un kad bija nobeidste, wissi gohdigi aigahja. —

(Belgums un preefschu.)

Zil Schihdu taggad pasaulä.

Schihdu missionari aprehkajuschi, ka par wissu paschu pasauli kahdi 7 millioni Schihdu dshwojoht. Puffe no schieem effoht Giropa. Pawissam wairaf Schihdu irr Kreewu walsti, probti 1,220,000. — Aklam dauds Schihdu peemahjo Leischds un Bohds. Wissi pilsehti un pilsehtini no Schihdeem ween pilni. itt rettu kristitu zilweka tur atrohd. Chstreiku walsti effoht 853,300 Schihdu, Pruhshds 284,500 un par zittahm Wahzsemmes walstihm 192,000. Frankfurtä pee Maines uppes isnahkoht us 16 kristiteem laudihm weens Schihds. Pruhshds us 73 kristiteem 1 Schihds. Mas Schihdu irr Sakschu semmē, 1,600, schie gan-drihi wissi dshwo tannis diwas pilsehtds Leipziga un Drehdenē. Wehl masaf Schihdu irr Sweedros un Norwegē. Tur rehkina us 6000 kristiteem laudihm tilkai weenu Schihdu. — Sprantschu semmē effoht 70,000, Schweizä 5,200 un Entantē 42,000 Schihdu. —

Sprantschds, Entantē un Belgija irr Schihdeem tahs paschas teefas un brihwibas nowehletas, kas kristiteem laudihm. Un schinnis semmēs eet Schihdu fizza deenu no deenas masumä. Turprettim tannis walstis, fur Schihdeem wehl naw pilnigas teefas un wallas dohtas, Schihdu pulzinsch wairodamees wai-rojahs. Kurssemmes pilsehtu teefahm (magistratehm) pehrnaja gaddä no Pehterburgas tappa peepraffihts, waj Schihdeem grihbhoht kristitu zilweku teefas un brih-wibas nowehleht. Daschu pilsehtu teefas tahs gan grihb nowehleht, zittas atkal ne.

Irr pawissam 33 beedribas, kas darbojahs Schihdus pee kristigas tizzibas atgreest. Schihds beedribas usturra 200 missionarus. Trihs Schihdu missionari pehrnaja gaddä no Berlins us Kreewusemme atnahza un daschds pilsehtds ar leelu spehku Deewa wahrhdus fazzija. — Missionaris Schulze wisewairaf par Kurssemme reisoja un Leepaja, Kuldiga, Saldū, Talsds, Kandawä un Tulkumä spreddikus fazzija. Makstijahs 6. un 7. De-zenberi Schulza spreddikus Kandawä dsirdeja. — Ar spehzigeem wahrdeem wiasch klausitaju firdis fasildija un pasflubbinaja itt mihligi laj arri prett Israēla beh-neem wairaf mihlestibas rahdoht. — Schulze arri to stahlija, ka jau wairaf ne ka 40,000 Schihdu pee kristigas tizzibas atgreesti. —

Basnizas un missiones sinu rakstijahs: Gotthard Bierhuff.

No zenjures atwehlehts. Jelgawä, 26. Aprili 1863tä gaddä. Nr. 70.

Druckahs pee J. W. Steffenhagen un dehta.